

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.229/2020/7.

A felperes:

felperes Kft. (felperes címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselői:

1. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borzán Tibor **ügyvédügyvédi iroda címe**)

2. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Geri Zoltán ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

Alperes Kft. „v.a.” (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vörös József ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Vállalkozási díj (szolgáltatási díj) megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 7.G.40.032/2020/13.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes, 7.G.40.032/2020/14.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Felperes külön felhívásra köteles megfizetni az államnak 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A közösségi közlekedésben személyszállítást ellátó alperesi kft. 2015/S204-371389. szám alatt közbeszerzési eljárást indított, amelyben autóbuszok bérbeadására, és ehhez kapcsolódó javítási, karbantartási szolgáltatások elvégzésére kért ajánlatot.

A felperes és a perben nem álló A... Kft., mely utóbb zrt.-vé alakult (továbbiakban: A... Zrt.) a közbeszerzési eljárás során eredményesen nyújtottak be közös ajánlatot, melyben egyebek közt a A... Zrt.-t jelölték ki az ajánlattevők teljes jogú képviselőjére.

- [2] A felperesi szervíz cég és az autóbuszok használatát átengedő A... Zrt., mint bérbeadók, az alperes pedig, mint bérlő 2015. december 23. napján kötöttek javítási és karbantartási szolgáltatással vegyes bérleti szerződést. Ennek értelmében a bérbeadók arra vállaltak kötelezettséget, hogy 60 db, azonos gyártótól származó, egyforma műszaki specifikációval rendelkező, a közúti forgalomra és közösségi közlekedésre alkalmas autóbusz használatát engedik át az alperesnek, egyúttal vállalták a gépjárművek karbantartási és javítási munkálatainak elvégzését.

A szerződés időtartamát 2016. december 31-től számított 60 hónapban határozták meg a szerződés 14.1. pontjában foglaltak teljesítése esetén.

[3] Az alperes által fizetendő ellenszolgáltatás bérleti, valamint javítási-karbantartási díjból állt. A bérleti díj járművenként 795.000,- forint + áfa/hónap, míg a javítás, karbantartás díja 115,- forint/km + áfa összegben került meghatározásra, havi legalább 8000 km futásteljesítmény alapulvételével.

[4] A fizetési feltételeket a szerződés 4. pontjában a következők szerint határozták meg:
„A szolgáltatási díjra a bérbeadók a mindekor hatályos jogszabályokban foglaltak alapján kiállított, cégszerűen aláírt számla ellenében jogosultak, amit bérbeadók a bérlő által aláírt teljesítési igazolás alapján - annak a Kbt. 130. § (1) bekezdése szerinti kiállítását követően - állítanak ki és azzal együtt nyújtanak be bérlőnek (4.1. pont). A bérbeadók kötelesek a számlát a teljesítés elismerésétől számított 8 napon belül bérlő részére eljuttatni, a számlához a bérlő által aláírt teljesítési igazolást mellékelni kell (4.2. pont).

Bérlő a benyújtott számla ellenében a szolgáltatási díjat a számla kiállításától számított 30 napon belül átutalással egyenlíti ki a számlán megjelölt bankszámlára. A fizetési kötelezettséget a bérlő bankszámlájának terhelésekor kell teljesítettnek tekinteni (4.3. pont).

Bérbeadók a szolgáltatási díjról havonta egy összesített számlát kötelesek kiállítani, amelyen külön szükséges szerepeltetni a 3.2. pontban meghatározott bérleti- és szervízdíjat. (4.4. pont) A szerződésben meghatározott ellenérték megfizetése az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. 36/A. § hatálya alá tartozik. A bérlőnek abban az esetben áll módjában a kifizetést teljesíteni, amennyiben a bérbeadók 30 napnál nem régebbi NAV együttes adóigazolást bemutatnak, megküldenek arról, hogy nyilvántartott köztartozásuk nincs, vagy a kifizetés időpontjában szerepelnek a köztartozás-mentes adózói adatbázisban." (4.5. pont)

[5] A szerződés futamideje alatt az alperes a havi teljesítésekről kiállította a teljesítési igazolásokat, amelyeket minden alkalommal a A... Zrt.-nek küldött meg, aki azok alapján, mint szállító (szolgáltatást nyújtó) kiállította a számlákat, azokban külön-külön feltüntetve a bérleti és a karbantartási díj összegét, valamint a saját bankszámlaszámát. Az alperes a számlák alapján havi rendszerességgel a megadott bankszámlára átutalással teljesítette a díjfizetési kötelezettségét.

[6] A perrel érintett időszakra vonatkozóan az alperes a következő teljesítési igazolásokat állította ki, és küldte meg a A... Zrt.-nek.

- 2019. november 7. napján a 2019. októberi teljesítésről: bérleti díj 47.700.000,- forint + áfa, karbantartási díj 62.876.273,- forint + áfa,
- 2019. december 10. napján a november havi teljesítésről: bérleti díj 47.700.000,- forint + áfa, karbantartási díj 55.638.449,- forint + áfa,
- 2020. január 7. napján a 2019. decemberi teljesítésről: 47.700.000,- forint + áfa bérleti díj, karbantartási díj 55.200.000,- forint + áfa.

[7] A felperes 2019. december 13-án kelt, és az alperes által december 19-én átvett felszólító levelében tájékoztatást adott arról, hogy a A... Zrt. megtagadta irányában a javítási szolgáltatásért járó ellenérték kifizetéseket. Előadta, hogy ettől függetlenül a javítási munkákat, és a szervízfeladatokat továbbra is ellátja, azok ellenértékére jogszerűen tart igényt. Ennek megfelelően kérte az alperest, hogy 2019. október, november, december hónapokra vonatkozóan összesen br. 210.312.000,- forint összegű javítási-karbantartási díjat közvetlenül az ő részére teljesítsen. Utalt a bérleti szerződés 4.1. pontjára, hangsúlyozva, hogy az a szolgáltatás ellenértékének kiszámlázását mindkét bérbeadó számára biztosítja. Kérte, hogy a szolgáltatásáról kiállított teljesítési igazolást a számla mielőbbi szabályszerű kibocsátása érdekében részére küldje meg az alperes.

[8] Az alperes a felszólításra választ nem adott, teljesítési igazolásait továbbra is a A... Zrt.-nek küldte meg, melyek a bérleti és szervízdíjat együttesen tartalmazták. A A... Zrt. ennek megfelelően, a korábbi gyakorlathoz igazodóan állította ki a perrel érintett három hónapra vonatkozóan is a számláit, melyeket az alperesnek küldött meg.

- [9] Az alperes a A... Zrt.-nek a 2019. október havi díjat 2020. január 22. napján utalta át 138.735.867,- forint összegben, a 2019. november havi díjat 2020. február 14. napján 126.151.830,- forint, míg a 2019. december havi díjat 2020. március 24. napján 128.086.000,- forint összegben.
- [10] A felperes, az alperes által 2020. január 22. napján átvett levélküldeményében 2019. október-november-december hónapokra díjbekérőt küldött, majd a 2020. február 24. napján kézbesített levelében a megjelölt 3 hónapra összesen 210.312.000,- forint szolgáltatási díj megfizetésére hívta fel az időközben végelszámolás alá került alperest.
- Az alperes végelszámolója vitatottként igazolta vissza a követelést arra hivatkozva, hogy az alperes a A... Zrt.-nek már megfizette a díjak ezen részeit is.

A felperes keresete és az alperes érdemi ellenkérelme

- [11] A felperes keresetében 210.312.000,- forint szolgáltatási díj és perköltség megfizetésére kérte kötelezni alperest. Jogállításként a Ptk. 6:58. §-ára 6:28. § (2) bekezdésére 6:31. §-ára, valamint a Ctv. 106. § (4) bekezdésére hivatkozott, illetve a Közbeszerzési törvény irányadó szabályaira is. Tényállításként előadta, az alperes által kiírt közbeszerzési eljárás keretében a A... Kft.-vel, (utóbb már Zrt.) nyújtott be pályázatot, amelynek tárgya az alperes által bérbe veendő autóbuszok bérbeadása, valamint a karbantartási és javítási szolgáltatás teljesítése volt. A szerződésben bérbeadókként szerepeltek a A... Zrt.-vel, ugyanakkor ténylegesen a kizárólag felperesi cég végezte a karbantartási és javítási munkákat. A szerződés 4.1. pontja értelmében a szolgáltatási díjat bármelyikük számlázhatja. Az alperes azonban külön felszólítás ellenére sem adott részére teljesítési igazolást, ezzel meggátolta a számla kibocsátást, és nem fizette meg a külön követelt 3 havi szolgáltatási díjat, melyre felperes saját részére igényt tartott. Csatolta az okirati bizonyítási eszközöket, így a bérleti szerződést, a felszólító leveleit, teljesítési igazolást, a végelszámolónak írt levelet, valamint annak válaszlevelét.
- [12] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezéséül előadta, a bérbeadók a szolgáltatási díjról havonta egy, összesített számlát bocsátottak ki, amelyben a A... Zrt.-t jelölték meg jogosultként. Emellett a közbeszerzési eljárás során a nevezett zrt. az ajánlattevők teljes jogú képviselőjeként járt el. Alperes hangsúlyozta, a kiállított számlák alapján minden hónapban megfizette a teljes díjat, amely magában foglalta a javítási, karbantartási díj összegét is, így a felperes által megjelölt időszakra is megfizette azt a A... Zrt.-nek. Ebből következően a felperes követelése vele szemben alaptalan, a szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesítette, a felek a szerződésüket annak futamideje alatt nem módosították. Csatolta okirati bizonyítékait, a felperes és a A...Kft. között létrejött együttműködési megállapodást, a bankinformációkat, valamint a számlákat, teljesítési igazolásokat, és a banki átutalásokra vonatkozó teljesítési megbízásokat.
- [13] A felperes válasziratában kifejtette, a A... Zrt.-nek adott meghatalmazás alapján a képviseleti jog kizárólag közbeszerzési eljárásban illette meg a zrt-t. A perbeli szerződés tekintetében a A... Zrt. nem tekinthető felperesi meghatalmazottnak, képviselőjének, ezért az őt megillető ellenszolgáltatás átvételére sem volt jogosult. Az alperes a A... Zrt. által kiállított számlák befogadásával és teljesítésével megsértette a bérleti szerződés 4.1. pont és 4.4. pontjában foglaltakat. A szerződés alapján külön is jogosult a szolgáltatása után járó ellenszolgáltatás követelésére, amelyet írásbeli fizetési felszólítás útján megtett. Ezt követően a teljesítési igazolásokat szerződésellenesen állította ki az alperes és küldte meg a A... Zrt.-nek, így ennek átadása hiányában nem került abba a helyzetbe, hogy számlát állítson ki a díjigényéről. A szerződéssel kikötött szolgáltatásért ellenszolgáltatás jár. Az ellenszolgáltatás követelése tekintetében irányadó, hogy a szolgáltatás osztható, de a felperes és a A... Zrt. között nincs jogosulti egyetemlegesség.

Az elsőfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Jogi indokolásának kiindulópontjaként rögzítette, hogy a Ptk. diszpozitív szabályozásából adódóan a felek szabadon köthettek szerződést és

annak tartalmát is szabadon állapíthatták meg. E körben a felperes és a A.... Zrt. osztható szolgáltatás nyújtására vállalt kötelezettséget alperes irányában. A szerződés 4.1. pontját, valamint 4.4. pontjának rendelkezését értelmezve a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ez a Ptk. 6:33. § szerinti jogosulti egyetemlegességet eredményezett, mivel egy összesített számla kiállítása útján voltak jogosultak a konzorciumi tagok díjkövetelésüket alperessel szemben érvényesíteni. Az alperest a szerződés 4.4. pontja szerint egyszeri szolgáltatás terhelte, e kötelezettségét pedig a A... Zrt. felé a karbantartási díjra is kiterjedően teljesítette, ezért a kötelezettsége ezáltal mindkét jogosulttal szemben megszűnt. A jogosultak egyetemlegességét támasztja alá a bíróság álláspontja szerint az a tény is, hogy a felperes éveken át tudomásul vette az alperesi teljesítés e módját és a A.... Zrt.-től nem igényelte a szolgáltatási díj megfizetését. Mindezekből következően a felperes a szolgáltatási díj megfizetése iránti igényét az alperessel szemben már nem érvényesítheti, ezért a keresetet jogalap hiányában utasította el a bíróság.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [15] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását.
- Felperes fellebbezésének jogi érvelése körében elsődlegesen azt hangsúlyozta, hogy ő és a konzorciumi tag A... Zrt. osztható szolgáltatás nyújtására vállaltak kötelezettséget, ennek megfelelően külön-külön jogosultak az általuk nyújtott szolgáltatás ellenszolgáltatására. Az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből téves következtetést vont le a jogosultak egyetemlegességére vonatkozóan. A szolgáltatás oszthatósága kizárja, hogy mindegyik jogosult az egész szolgáltatást követelhesse. A fellebbezési álláspont szerint az elsőfokú bíróság a szerződés 4.4. pontját tévesen értelmezte, az a 4.1. ponttal is egybevetve az értelmezési szabályok figyelembevétele mellett akként értendő, hogy az ellenszolgáltatás követelésére vonatkozó szerződéses feltételek a bérbeadók közös eljárását írják elő, az ellenszolgáltatás önálló, egyetlen jogosultat illető követelését kizárják. A bérbeadók közösen jogosultak számla benyújtására, de osztható szolgáltatásaik díjára már külön-külön jogosultak. A szerződés 4.3. pontja arra kötelezi a bérlőt, hogy a számlán megjelölt bankszámlára teljesítsen. A bérlő akkor teljesít szerződésszerűen, ha a bérbeadók által közösen kiállított számlán megjelölt bankszámlára teljesít. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a bérlő csak a bérbeadók egyike irányában vállalt teljesítést. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes értelmezése logikailag a kötelezett szempontjából közelíti meg a jogosulti egyetemlegesség kérdését. A kötelezett a felek egybehangzó akaratával ellentétesen csak az egyik jogosultnak teljesít, akkor nem a megállapodás előírásainak megfelelően jár el és a kötelemből nem szabadulhat, a kétszeres teljesítés veszélyét viselni köteles.
- [16] A felperes külön kitért a szerződés 4/5. pont egyedi szerződéses feltételére, mely a szerződésben meghatározott ellenérték megfizetésének feltételéül szabja a bérbeadók adóigazolás bemutatási kötelezettségét köztartozás-mentességükről. Ezt azonban az alperes a szerződéses időszakban nem követelte meg a bérbeadóktól, így teljesítése ez okból sem tekinthető szerződésszerűnek.
- [17] A jogosulti egyetemlegesség hiányában az alperes csak abban az esetben mentesülhet a kötelelem alól, ha a jogosultnak a szerződés előírásai szerint teljesít, vagy ha a jogosultak közti együttműködés hiánya a szerződésszerű teljesítés lehetőségét kizárja. Ilyen esetben az alperesnek mindkét jogosult irányában az őt illető ellenszolgáltatás erejéig kell arányosan a díjat teljesítenie. Az alperes azonban ezzel ellentétesen járt el, ezért a felperest megillető szervízdíjat csak saját veszélyére teljesíthette a A... Zrt. részére.
- [18] A felperes továbbra is hivatkozott a 2019. december 13-án kelt írásbeli felhívására, melyből az alperes egyértelműen tudomást szerzett a külön érvényesített díjigényről. Ennek ellenére alperes elzárkózott a felperessel való együttműködéstől és nem tette lehetővé a felhívással érintett három hónapra nézve a szervízdíj külön számlázását, a hozzá intézett felhívásokra nem válaszolt.

Felperessel az együttműködést annak ellenére megtagadta, hogy tudott arról, a A... Zrt. javára való teljesítés a bérbeadók közötti elszámolási vita miatt veszélyezteti a felperesnek járó díj kifizetését. Felperes külön hangsúlyozta, az alperesi teljesítés kialakult módját ő nem vette tudomásul, a A... Zrt.-től pedig folyamatosan követelte a szolgáltatási díj továbbítását. Erről az alperest is tájékoztatta és kifejezetten kérte, hogy a szervízdíjat emiatt ne a A... Zrt. javára teljesítse. Sétrelmezte, hogy a kialakult számlázási gyakorlatba őt nem vonták be.

[19] A jogosulti egyetemlegesség elfogadása esetén sem következetes az elsőfokú ítélet kifejtése, mert a felperes F/4. sorszám alatt csatolt fizetési felhívásával ez esetben is jogosult lett volna akár a teljes követelés érvényesítésére is. Ez tekinthető mindkét jogosultra kiható jognyilatkozatnak, melynek kézhezvételét követően az alperes a A... Zrt. későbbi jogosulti igénybejelentését már nem vehette volna figyelembe. Az alperest a választás joga nem illette meg, a követelést először bejelentő felperes, mint jogosult részére lett volna köteles alperes teljesítési igazolást küldeni, majd pedig számlázás után a díjat felperes részére kifizetni.

[20] Fellebbezésének kiegészítésében a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálatot kért az ítéletáblától. A megállapított tényekből az elsőfokú bírósághoz képest eltérő jogkövetkeztetés levonását indítványozta. A bizonyítás eredményének okszerűtlen minősítése miatt a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkör alkalmazásával kérte a tényállás kiegészítését a 2019. december 13-án kelt F/4. számon keresetlevélhez csatolt levélben rögzített tájékoztatás tartalmával, valamint a további alpereshez intézett felszólító levelekkel. Álláspontja szerint ezek alátámasztják, hogy az osztható szolgáltatás rá eső részét a javítási, karbantartási díjat jogszerűen követelte alperestől. Harmadsorban kérte a Pp. 369. § (3) bekezdés e) pontja szerinti felülbírálati jogkör alkalmazását is, mivel az elsőfokú bíróság a fizetési felszólítással kapcsolatban nem tárgyalt és nem határozott abban a kérdésben, hogy az olyan jognyilatkozat, amely a követelés érvényesítésének feltétele és amely a jogosulti egyetemlegesség szabályai szerint mindegyik jogosultra kihat. A bizonyíték ilyen tartalmú értékelésének elmaradása a Ptk. 6:33. § (2) bekezdésre kiterjedő anyagi jogszabálysértést jelent.

[21] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a peresített ellenszolgáltatási díjak megfizetésére szerződésszerűen került sor a A... Zrt. - mint a bérbeadók képviselőjére kijelölt jogosult - által kiállított számlán feltüntetett bankszámlájára. Ezáltal mindkét jogosult irányában eleget tett bérleti kötelezettségének további díjfizetési kötelezettsége már nem áll fenn. Helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt is, hogy ennek megfelelő, éveken át kialakult elszámolási gyakorlat működött a felek között, melyet a felperes is tudomásul vett. Ez megfelelt a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés 4.4. pontjában rögzített elszámolási módnak.

[22] A fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében felperes külön hangsúlyozta, hogy a A... Zrt. felperestől származó és bérleti szerződéssel kapcsolatos cselekményekre, jognyilatkozatokra kiterjedő meghatalmazással nem rendelkezett. A korábbi eseti meghatalmazás kizárólag a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban jogosította fel képviselőre a A... Zrt-t. Ez arra nem terjedt ki, hogy saját számlájára követelje a teljes szolgáltatási díjat. A számlák kiállítására sem közösen került sor, alperes tudatos magatartása folytán ennek felperes nem lehetett a részese. A bérleti szerződés módosítására nem volt szükség ahhoz, hogy az őt megillető javítási díj kifizetése felé külön megtörténhessen. A jogosulti egyetemlegesség elsőfokú ítéletbeli megállapítása a Pp. 342. § (1) bekezdésével ellentétes, ugyanis az írásbeli ellenkérelemben foglalt alperesi védekezés keretein ez túlterjed, ilyet a perben egyik fél sem állított. Ez az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés. Sétrelmezte, hogy az alperes magatartása kizárólag a A... Zrt. érdekeinek való megfelelést szolgálta. Másodlagos érvelésként felperes megjegyezte, egyetemleges jogosultság esetén is fennállt volna az őt megillető díjrész követelésének a joga. Az egész szolgáltatás követelésének lehetősége ilyen esetben bármely jogosult számára fennáll, de ez egyúttal nem kötelezettség. A szolgáltatás egy meghatározott részére bejelentett igény teljesítését sem tagadhatta

volna meg az alperesi kötelezett azon az alapon, hogy a jogosult követelése nem a szolgáltatás egészére vonatkozott. A bérbeadók jogosulti egyetemlegességét feltételezve a mindkét jogosultra kiható nyilatkozatról való tudomásszerzés után alperes a felszólításban megjelölt követelés erejéig jogszerűen már kizárólag csak a felperes részére teljesíthetett volna.

Az ítélet tábla döntésének indokai

- [23] A fellebbezés alaptalan.
- [24] Az elsőfokú bíróság a csatolt okirati bizonyítékok és felek nyilatkozatai alapján helytállóan állapította meg tényállást. Azt az ítélet tábla a felperesi fellebbezésben előterjesztett indítványra tekintettel a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörben eljárva kiegészítette a keresetlevélhez F/4. számon csatolt, 2019. december 13-án kelt felszólító levél megküldésének tényével és annak tartalmával, valamint a további, 2020. év eleji alperesi fizetési felszólítások ismertetésével. A tényállás kiegészítése azonban nem eredményezi eltérő jogkövetkeztetés levonását, az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával az ítélet tábla alapvetően egyetértett. A kereseti kérelem jogalapjának hiányára levont helyes jogkövetkeztetéshez vezető anyagi jogszabály alkalmazás, illetve szerződésértelmezés azonban Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálatot tett szükségessé.
- [25] Helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:59. § (1) és (2) bekezdés szabályaiból, melyek lehetővé teszik, hogy a felek szabadon kössenek szerződést és szabadon válasszák meg szerződő partnerüket, akivel ugyancsak szabadon állapíthatják meg a szerződés tartalmát közös, egybehangzó jognyilatkozatokkal. A felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó diszpozitív Ptk. szabályoktól felek egyező akarattal eltérhetnek, ha a Ptk. az eltérést kifejezetten nem tiltja [Ptk. 6:1. § (3) bekezdés]. A szerződési szabadság elvéből adódóan tehát elsősorban a javítási vállalkozási, illetve bérleti elemeket vegyesen tartalmazó perbeli szerződés szabályaiból kellett kiindulni, melyhez a felek a szerződés hatályos megkötését követően már kötve vannak (Ptk. 6:34. §, 6:123. § szabályai által tükrözött pacta sunt servanda elve).
- [26] A felperes perben érvényesített követelésének megalapozottságát vizsgálva elsődlegesen abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy a szerződésbeli szolgáltatások (és azok ellenszolgáltatása) oszthatók-e természetben vagy jogi értelemben, illetve, hogy az ellenszolgáltatás követelésére a szerviz és javítási-karbantartási szolgáltatást végző felperes, továbbá a bérbeadói oldalon feltüntetett másik szerződő fél, a perben nem álló A... Zrt. egymástól elkülönülten jogosultak-e.
- [27] Az elsőfokú bíróság a felperessel annyiban egyetértett, hogy a szerződés tárgyává tett szolgáltatás osztható. Ez kétségtelenül igaz abból a szempontból, hogy a bérleti jogviszony lényegét jelentő használat átengedés jogi értelemben és a szolgáltatás tényleges tartalmát tekintve elkülönül a bérbe vett gépjárműveken havi rendszerességgel végzendő javítási-karbantartási szolgáltatástól. Ez az oszthatóság azonban a szolgáltatásokra vonatkozik, a jelen esetben azonban az volt a releváns jogkérdés, hogy az *ellenszolgáltatás*, és az arra való jogosultság osztható-e a szolgáltatást nyújtó felek között, és ha igen, azt elkülönülten jogosultak-e követelni az ellenszolgáltatás szempontjából kötelezettnek minősülő alperestől. A perben tehát az ellenszolgáltatásként kikötött díj jogosultak közti oszthatóságának kérdésében kellett elsődlegesen a bíróságnak állást foglalni.
- [28] A Ptk. 6:28. § (2) bekezdés értelmező szabálya szerint osztható a szolgáltatás, ha önállóan használható részekre bontható, kivéve, ha a megosztás a jogosult lényeges jogi érdekét sértené. A perbeli szerződésben kikötött szolgáltatásokért járó ellenszolgáltatás természetben kétségtelenül megosztható lenne a felek között, a díjakat külön-külön tarifákkal rögzíti a szerződés a bérleti díj és a szervízdíj tekintetében. A Ptk. a szolgáltatás oszthatóságát azonban a korábban kialakult bírói gyakorlattal egyezően nemcsak fizikai, hanem jogi szempontból is vizsgálandónak tartja. Jogi értelemben vizsgálva az alperest terhelő díjfizetés oszthatóságának kérdését nem hagyható figyelmen kívül a szerződés - tényállásban már ismertetett - 4. pontjának a díjkövetelés módjára és a díjfizetés lebonyolítására vonatkozó szabályai. Ezekből kiemeli az ítélet tábla, hogy egyösszegű

szolgáltatási díjra egy számla kiállítását írták elő a felek, míg az alperesi bérlő a havonta egyösszegben így meghatározott szolgáltatási díj egy meghatározott számlára történő, egyszeri átutalását vállalta függetlenül attól, hogy a számlán megbontva szerepelt a bérleti díj, illetve a felperes által szolgáltatott javítás díja. Az ítélet tábla jogi álláspontja szerint ezzel a felek jogi értelemben oszthatatlanná tették a díjfizetési ellenszolgáltatást. A felperesi állásponttal ellentétben az alperes szerződés szerűen járt el, amikor csak egyikőjük számára tette lehetővé a számlakibocsátást az egységes teljesítési igazolás megküldésével. Itt jegyzi meg az ítélet tábla, hogy éppen akkor történt volna szerződés szegés alperesi részről, ha alperes a megosztott díjfizetést mindkét szolgáltatója számára külön-külön lehetővé teszi, hiszen ez két számla kiállítását és két jogosulti bankszámlára történő teljesítést tett volna szükségessé, ellentétben a szerződés 4/1., illetve 4/4. pontjaiban előírtakkal.

[29] A jogi értelemben oszthatatlanná tett ellenszolgáltatásnak kétségtelenül két jogosultja is volt jelen esetben. Erre nézve a Ptk. 6:32. § rendelkezése nyújt iránymutatást; ha többen jogosultak nem osztható szolgáltatást követelni úgy a kötelezettnek, „valamennyiük kezéhez kell teljesíteni”. Ha a szolgáltatás akár jogi okból is, de oszthatatlan, főszabályként a jogosultság együttes, vagyis a kötelezett valamennyi jogosult kezéhez köteles teljesíteni. Amíg tehát több kötelezett oszthatatlan szolgáltatásáért egyetemleges helytállással tartozik, addig több jogosult főszabályként nem egyetemleges, hanem együttes jogosultként léphet fel (Nagykommentár Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv., szerkesztette Vékás Lajos - Gárdos Péter Ptk. 6:32. §-ához fűzött magyarázat).

[30] A felek e diszpozitív főszabálytól szerződési rendelkezéssel eltérhettek volna, azonban - amint erre a felperes egyébként helyesen hivatkozott fellebbezésében is - az egyetemleges jogosultság kifejezett szerződési előírására nem került sor, a felek tehát nem tértek el a Ptk. említett főszabályától. Az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a felek közötti szerződés 4.4. pontjának rendelkezéseit akként, hogy a felperes és a perben nem álló A... Kft. a jogosulti egyetemlegesség szabályai alapján követelheték az alperestől a számlák kiegyenlítését. A Ptk. 6:33. § (1) bekezdése [jogosulti egyetemlegesség] szerint ugyanis, ha a követelés több jogosultat úgy illet meg, hogy *mindegyik az egész szolgáltatást követelheti*, míg a kötelezettet csupán egyszeri szolgáltatás terhel, a kötelezettség minden jogosulttal szemben megszűnik, ha bármelyik jogosult kielégítést kap. Itt jegyzi meg az ítélet tábla, hogy ilyen jogosulti egyetemlegesség fennállta esetén a perbeli három hónapra a felperes által A... Zrt.-t megelőzően közölt fizetési felszólításra valóban felperes felé kellett volna teljesítenie az alperesnek, viszont nem csak a felperest, hanem mindkét jogosultat megillető, teljes ellenszolgáltatást.

[31] A perbeli szerződés ettől eltérő jogi megítélésére tekintettel azonban a díjra fennálló jogosulti együttesesség szabályát kell alkalmazni, az írásban rögzített szerződési szabályok szerint, és a kialakult elszámolási gyakorlatnak megfelelően kellett az alperesnek továbbra is a díjfizetést teljesítenie, függetlenül keresetlevélhez F/4. sorszám alatt csatolt, 2019. december 13-i felperesi felszólító levélről, éppen a jogosulti egyetemlegesség fennálltának hiányára tekintettel. A jogi okból oszthatatlan díjat tehát egy számlázás alapján, egyösszegben, a számlakibocsátó által megjelölt bankszámlára kellett utalnia az alperesnek 2019. október, november, december hónapokra vonatkozóan is.

[32] Az ítélet tábla nem találta szerződés szegő magatartásnak azt, hogy a felperesi felhívás ellenére a teljesítési igazolást a A... Zrt.-nek küldte meg az alperes, ez összhangban állt a hónapokon óta kialakult szerződési gyakorlattal. Ennek megfelelően a A... Zrt.-nek megküldött alperesi teljesítési igazolás alapján a bérleti díjat és javítási díjat megbontva feltüntetve, azonban egyösszegű díjkövetelést tartalmazó számlát a A... Zrt. volt jogosult a perbeli három hónap esetében is kiállítani, és az alperes szerződés szerűen csak ezekre teljesíthette, számlák szerint egyösszegben a díjfizetési kötelezettségét az ott megjelölt bankszámlára utalással. A A... Zrt.-hez befolyt teljes díjjal való további elszámolás már nem az alperes és felperes közötti jogviszonyhoz kapcsolódik, az alperesnek

ezzel kapcsolatos egyéb szerződési kötelezettsége nem volt a felperes irányában. Az említett szerződésszerű díjelszámolási gyakorlattól való eltérés háromoldalú egyeztetéssel létrehozott szerződésmódosítást igényelt volna, melyre azonban a perben feltárt tényállásból kitűnően nem került sor a felek között.

- [33] Mindezekre tekintettel az ítéletábra álláspontja szerint az alperes nem járt el jogellenesen, sem szerződésszerű módon, amikor a perbeli három hónapra nézve a korábbiakban kialakult elszámolási gyakorlatot követve, összhangban a szerződés 4. pontjának szabályaival fizette meg a díjat a A... Zrt.-nek.
- [34] A felperes fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az alperes megsértette a Ptk. 6:33. § (4) bekezdését, amelynek értelmében, ha valamelyik jogosult a teljesítés iránt pert indít, a per jogerős befejezéséig a kötelezett - anélkül, hogy a késedelem jogkövetkezménye alól ezzel mentesülne - a többi jogosult irányában megtagadhatja a teljesítést. A Ptk. ezen rendelkezése valójában a jogosultak egyetemlegessége körében szabályozza a kötelezett teljesítésének részleteit, tehát abban az esetben, ha valamely jogosult az egyetemlegességre figyelemmel a szolgáltatás egészét követelhetné. Ebben az esetben felszólítását követően a kötelezett a többi jogosult felé megtagadhatná a teljesítést. A jelen ügyben azonban a felperes nem volt jogosult a rá eső díjrészt követelni az alperestől, így az alperes nem tagadhatta volna meg jogszerűen a perben nem álló A... Zrt. által kibocsátott számla kiegyenlítését.
- [35] A perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a perbeli időszakot megelőzően más, olyan gyakorlat lett volna a felek között, hogy a felperes, illetőleg a A... Zrt. külön-külön érvényesítette volna az alperessel szemben a követelését. Valójában arra, hogy a szerződés korábbi időszakának teljes ideje alatt a teljesítés akként történt, a A... Zrt. által kiállított számlákat az alperes kiegyenlítette, a felek eltérő nyilatkozatot nem tettek, ezzel kapcsolatosan eltérő tényre vonatkozó bizonyítást nem ajánlottak fel. Az előbbiekre figyelemmel ezért nem követett el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor ezt a felek között kialakult gyakorlatként jelölte meg. Ezen az a tény sem változtat, hogy a 2019. december 13-i felszólító levelében a felperes tájékoztatta arról az alperest, hogy a A... Zrt.-vel kapcsolata megromlott, ezért veszélybe került a szolgáltatása ellenértékének érvényesítése a A... Zrt.-vel szemben.
- [36] A kifejtett szerződésértelmezési levezetés nyomán már nincs perbeli relevanciája, de megjegyzi még az ítéletábra, nem helytálló az az alperesi észrevétel, hogy a pályázati megállapodás 1. pontja úgy értelmezendő, a szerződéses elszámolás kapcsán is a A... Zrt. a felperes képviselőjeként léphet fel. E körben hangsúlyozandó, hogy a kialakult szerződési gyakorlat tette lehetővé a A... Zrt. számára a teljes díj számlázását, míg az említett megállapodás kizárólag a pályázati eljárásra nézve keletkeztetett képviselői jogot a A... Zrt. számára.
- [37] A kifejtett jogi indokolásbeli eltérések mellett az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes rendelkezést tartalmazó ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.
- [38] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére. A jogi képviselő munkadíjának mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pont, valamint az (5) és (6) bekezdések szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan állapította meg.
- [39] A felperes költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000,- forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a Pp. 101. § (1) bekezdésére figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés szabályai szerint a másodfokon is pervesztessé vált felperes köteles.

Dr. Hámori Attila s.k. Dobler László s.k. Tolna András s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

táblabíró